

Курс "Християнська етика -2"

Відеолекція 7: " Стіна, що пересувається"

(Девід Феддес)

Дозвольте мені розповісти вам про незвичайну стіну. Ця стіна була побудована для визначення кордону між двома різними областями та виконувала корисні функції. Але потім вона почала дивно поводитись, і до цього часу продовжує діяти незвичайним чином. Ця стіна не залишається на тому ж самому місці. Вона продовжує рухатися. Її висота вже не та, якою вона була спочатку. Вона продовжує зростати. Може здатися безглуздом, що стіна могла б так робити. Але саме це робить стіна, побудована між церквою та державою: вона продовжує рухатися і продовжує зростати.

Спочатку ця стіна розділення була побудована на користь релігійної свободи. Основна ідея полягає в тому, що уряд не повинен підтримувати або протидіяти будь-якій конкретній церкві чи втручатися у свободу віросповідання, чи вираження релігійних переконань у житті. Завдання церкви - не управляти урядом, а завдання уряду - не керувати церквою. Таким чином, розумне розділення відповідальності між урядом і релігійними установами може знайти розумне місце для певної стіни чи межі.

Проблема полягає в тому, що ця стіна постійно рухається. Уряд постійно відсуває стіну, щоб розширити свою територію. Сфера діяльності уряду стає все більшою, і він бере на себе все більше і більше обов'язків практично в усіх сферах життя.

В міру того, як стіна рухається, вона стає все вищою. Спочатку стіна розділення повинна була запобігати переслідуванню будь-якої релігії з боку уряду та встановленню будь-якої релігійної установи як офіційної релігії країни. Однак останнім часом стіна стала вищою. Її важче подолати. Тепер вона заважає впливу релігії та моралі у будь-якій сфері життя, в яку втручається уряд.

З поступовим переміщенням і збільшенням висоти стіни, з'являється результат цих дій: неминуче зменшення ролі релігії відповідно до зростання ролі уряду.

Чим займається уряд в наш час? Завдання уряду упродовж всієї історії людства завжди містило в собі створення та контроль за дотриманням законів для захисту загального добробуту. Закони проти вбивства, крадіжки, забруднення навколишнього середовища та подібні заходи мають важливе значення для суспільного блага. Однак діяльність уряду виходить далеко за межі встановлення цих законів.

Розширення ролі уряду

Однією з областей, в яких стіна постійно рухається, є урядова допомога бідним. Те, що раніше було основною задачею церкви, значною мірою перейшло на уряд. З поступовим переміщенням стіни уряд також робить її максимально високою. Якщо церква впроваджує програму для бідних й отримує фінансування від уряду, то їй краще приділяти увагу матеріальній допомозі та утримуватися від згадування про Бога. Ті, хто використовує кошти уряду для будь-якої програми, повинні намагатися виглядати та звучати, як атеїсти. Стіна продовжує рухатися та стає вищою.

Уряд також бере на себе все більше функцій у сфері охорони здоров'я. Це втручання уряду в медицину має свої наслідки. Лікарні, які управляються релігійними організаціями, повинні бути

дуже обережними та утримуватися від поширення своєї віри, особливо якщо вони отримують будь-які державні гранти. Клініки, які лікують людей від залежності, часто використовують програми, які підкреслюють роль Бога та духовності. Такі програми є більш ефективними, ніж програми лікування, які ігнорують Бога. Але як такі клініки можуть згадувати про Бога й одночасно отримувати державне фінансування?

Іншим аспектом втручання уряду в охорону здоров'я є питання абортів. Багато штатів і провінцій не просто підтримують "право вибору", а навпаки, активно сприяють абортам. Вони не тільки дозволяють аборти, але й оплачують їх коштом платників податків. Тут йдеться не тільки про дозвіл індивідуального вибору щодо абортів. Це питання того, що всі платники податків зобов'язані оплачувати аборти, навіть якщо ми вважаємо аборти жахливою та неприйнятною дією. Уряд не просто ігнорує релігійні переконання; він топче їх.

Деякі чиновники уряду також хотіли б використовувати федеральні кошти для фінансування досліджень на людських ембріонах, а потім знищувати їх. Багато громадян країни, включно з християнами, вважають такі дослідження святотатством і знищенням людських істот. Однак ті, хто не проти знищення ембріонів, стверджують, що віра не повинна втручатися в дослідження, які підтримує уряд. Стіна продовжує рухатися та стає вищою.

В чому ще бере участь уряд? Урядовці беруть участь у контролі засобів масової інформації та програм, як на радіо, так і на телебаченні. В Канаді існують закони щодо "забезпечення балансу" в випусках, які використовують для виключення релігійних груп з власності та управління власною станцією, що просуває свою віру. Уряд не дозволяє конкретній церкві мати свою власну телерадіомережу, але сам бере участь у громадському віщанні. Канадські чиновники накладали штрафи на противників гомосексуалізму і вважали, що цитування біблійних віршів проти гомосексуальності може бути визнано як ворожіння. Стіна продовжує рухатися та стає вищою.

Ще однією сферою втручання уряду є будівельні норми та зонування. Якщо спільнота намагається заборонити порнографію, суд може скасувати рішення спільноти на користь свободи слова. Але якщо людина будує новий будинок, інспектори можуть вимагати не тільки підтвердження безпеки спорудженого будинку, але й світильників в гардеробних, де вони не потрібні, розеток в місцях, де вони не будуть використовуватися. Існує безліч інших вимог, які значно збільшують витрати. Порнографія - це свобода дій, яку захищає уряд; але будувати дім так, як вам потрібно, не є свободою дій, яку захищає уряд. Іноді закони уряду можуть не дозволити будувати церкви в певних районах міста або заборонити масові збори людей, які мають бажання збиратися для богослужіння. В деяких країнах заборонені домашні церкви. Кожен раз, коли церква зіштовхується з державою в яких-небудь сферах діяльності, то саме церква змушена враховувати ухвалення уряду. Стіна продовжує переміщуватися та стає вищою.

Існують і багато інших аспектів. Уряд надає фінансування у сфері мистецтва. Якщо церква подавала б заявку на державну допомогу для оплати встановлення нового чудового вітража, створеного художником-християнином, принцип розділення церкви та держави перешкодив би такому фінансуванню. Але за кошти, надані урядом, були оплачені декілька найвідразливіших, аморальних й антихристиянських вистав мистецтва, які тільки можна уявити. Стіна продовжує рухатися та стає вищою.

Коли висловлюється думка, що уряд не повинен фінансувати такі проєкти, деякі художники починають кричати про цензуру. Але - це зовсім не цензура. Художники можуть говорити й робити все, що їм хочеться, але цього права на свободу самовираження їм недостатньо. Їм не просто потрібно, щоб уряд дозволяв їхню творчість, вони хочуть, щоб уряд оплачував її. Замість обговорення аморальних вистав, які отримали державне фінансування, більш важливою темою

для обговорення вважається питання: «Чи взагалі повинен уряд втручатися в мистецтво?» Стіна продовжує переміщатися та стає вищою.

Ще однією областю, де уряд займає своє місце, але при цьому обмежуючи релігію, є освітня система. Заборонено проводити громадські молитви в класі, на футбольному матчі чи на церемонії випуску. Адже - це державні школи, а держава та церква повинні бути відокремлені одна від одної. Якщо ви - вчитель, то не маєте права молитися у своєму класі в громадській школі. Не варто і цитувати з Біблії. З іншого боку, ви можете поширювати презервативи серед дітей, навіть якщо вони ростуть у релігійній сім'ї, яка вважає, що статеві відносини поза шлюбом є неприпустимими морально.

Я знаю дівчинку-підлітка, яка відвідувала курси з водіння автомобіля. Викладач присвятив частину свого уроку розмові про свою сестру-лесбіянку. Мабуть, важко запровадити рекламу гомосексуалізму на заняттях з водіння автомобіля, але він знайшов спосіб зробити це. Якби він використав свій клас державної школи, щоб похвалитися чиеюсь любов'ю до Христа, у нього були б проблеми. Але вихваляння лесбіянства виявилось нормальною дією. Стіна продовжує рухатися і стає вищою.

Бюджети, які встановлює уряд, продовжують зростати, і разом з їхнім зростанням стіна продовжує рухатися. Уряд турбується не лише про базове законодавство і правопорядок, але й глибоко втручається у банківську та комерційну справу, соціальне забезпечення, обов'язкове пенсійне накопичення, охорону здоров'я, програми на радіо і телебаченні, зонування та міське планування, мистецтво, освіту і це ще далеко не повний перелік. Очевидний факт полягає в тому, що уряд збільшив силу свого впливу, і сьогодні він залучений до більшої кількості сфер життєдіяльності, ніж будь-коли. Там, де з'являється уряд, вилучаються згадки про Бога. Церква повинна залишатися осторонь від усього, в чому бере участь уряд, і, оскільки уряд бере участь практично в усьому, громадська роль віри у Христа практично зводиться до нуля. Стіна продовжує рухатися і стає вищою.

Бог і Кесар

Можливо, вас цікавить, чи маю я право торкатися цих питань. Я займаюсь служінням. Чи служителі не повинні говорити тільки про "приватні", "особисті" та "духовні" речі та не втручатися в громадські справи? Чи не обмежені мої обов'язки тим, що я повинен запропонувати людям кілька думок, що надихають, які допоможуть їм відчувати близькість до Бога? Можливо, мені слід говорити лише про Біблію, а не про політику?

Дійсно, найчастіше я говорю про вічне життя в Ісусі Христі та про те, як наблизитися до Бога, але саме тому, що я викладаю Біблію, мені потрібно говорити й про інші теми. Біблія стверджує: "Господня земля, і все, що на ній, вселенна й мешканці її" (Псалми 23:1). Все належить Господу! Християнська віра не обмежується лише теплими почуттями, особистими віруваннями чи приватними стосунками з Богом. Вона впливає на кожну сферу нашого життя. Якщо уряд продовжує розширювати свої повноваження і настоює на забороні релігійного або морального впливу у всіх сферах, з якими він пов'язаний, то він йде на зіткнення з владою Бога. У центрі християнської віри лежить визнання: "Ісус є Господь". Ісус Христос не претендує лише на вузьке місце в наших серцях; Він претендує на кожну сферу нашого життя. Бог занадто великий, щоб обмежуватися лише кількома сферами життя, в яких уряд наразі ще залишається осторонь.

Ідея стіни або розділення між церквою та державою була використана для витіснення християнської віри та біблійних принципів з кожної області, в якій бере участь уряд. І, оскільки уряд залучений практично до всього, вірі не дозволяється впливати практично на все. Віру розглядають як особисте почуття, яке слід тримати в маленькому куточку. Перш ніж ми

спокійно приймемо цю думку або перш ніж будемо благодіяти уряд зробити для нас щось більше, нам потрібно глибше подумати про правильну роль уряду та межі його впливу.

Ісуса Христа колись запитали: «Чи слід сплачувати податки уряду?» Він відповів: "Тож віддайте кесареви кесареві, а Богові Боже" (Матвія 22:21). Ісус не нападав на уряд і не говорив, що ми не повинні сплачувати податки. Уряд має своє законне місце в Божому плані для людства. Тому не ставайте фанатиком протиурядового напрямку. "Віддайте кесареві - кесареви".

Однак, обов'язково віддайте Богу те, що належить Богу. Віддавайте уряду його частку, але не віддавайте йому абсолютно все, що у вас є. Не допускайте, щоб рухома стіна змусила вас вважати, що уряд має право й обов'язок контролювати кожну сферу вашого життя. І не допускайте, щоб ця висока стіна змусила вас вважати, що уряд - це єдина сфера життя, де Бог відсутній і де Його воля не має значення. Віддавайте кесареві те, що належить кесареві, але передусім, обов'язково віддавайте Богу те, що належить саме Йому. Покладіть на жертвник Господній свою вищу любов і вірність. Покоріться Йому в усіх аспектах вашого життя. Якщо влада пропагує те, що не відповідає волі Бога, покоряйтеся Богові, а не людині. Там, де уряд бере на себе обов'язки, які Бог взагалі йому не давав, намагайтеся обмежити кордони влади та уряду. Кесар не є Богом.

Уряд може помилятися, принаймні, у двох вимірах. По-перше, він може діяти у тій сфері, яка законно належить урядові, але при цьому робити неправильні дії. Наприклад, уряд має право на законних підставах мати збройні сили та поліцію. Однак він може скоювати жорстокі вчинки, використовуючи ці структури сили для пригнічення та навіть вбивства тих, хто не скоїв злочин. Коли уряд чинить зло у сферах своєї законної діяльності, стіна стає занадто високою, і закриває людям моральне відчуття відповідальності та розуміння того, що всі правителі підкорені вищому закону і повинні відповідати перед самим Богом за те, як вони використовували надану їм владу.

Уряд може зробити ще одну помилку. Він може не скоювати зло в законній сфері відповідальності, а намагатися робити щось добре але в тих областях, які зовсім не підпадають під контроль уряду. Наприклад, Біблія прямо покладає відповідальність за виховання та освіту дітей на батьків. Та, не дивлячись на це, освіта перетворилася на мільярдну індустрію, що контролюється урядом, і вважається що це в ім'я добра дітей. Коли уряд намагається робити щось добре в областях, які належать іншій інституції, такій як церква чи сім'я, стіна занадто сильно передвинута на територію, яка належить іншим.

Багато людей мають труднощі з визначенням того, як воля Божа застосовується до законних областей відповідальності уряду, але ще складніше визначити, чи має уряд взагалі втручатися в певну сферу. Давайте докладніше розглянемо питання виховання дітей і їхньої освіти.

Проблеми освіти

Розглянемо наступне питання: якщо державні школи мають значні проблеми, чи це відбувається тому, що уряд неправильно використовує свою добру та законну владу в галузі освіти й тому здійснює погані дії? Або ж проблема полягає в тому, що уряд у принципі не повинен контролювати освіту?

Немає сумнівів, що освітяни в державних школах роблять і те, що не є правильним. Вони викладають предмети так, начебо Бога взагалі не потрібно враховувати у процесі освіти. Вони виключають молитву та читання Біблії зі щоденного навчання дітей. Мало того, вони не лише ігнорують Біблію, а іноді явно суперечать їй. Послухайте, що говорить керівництво для вчителів перших класів у державних школах: "Уроки повинні включати посилення на лесбіянок та геїв у

всіх навчальних областях... Сумніви у сексуальних міфах можуть розпочатися з першого дня школи". І це написано у посібнику для вчителів перших класів! В наш час вчителям дозволяється пропагувати те, що цілком суперечить християнському вченню. Але якщо ви вчитель і кажете своїм учням, що в Біблії написано: "Бог створив людину на Свій образ; чоловіка і жінку створив їх" або стверджуєте, що Біблія забороняє секс поза шлюбом, ви можете потрапити у великі неприємності за насадження релігійної точки зору.

Представник Американського союзу громадянських свобод стверджує, що релігія може робити все, що їй завгодно, за винятком випадків, коли це пов'язано з громадськими ресурсами. Він говорить: "Пити з громадського відра означає, що ви повинні приймати громадські стандарти води". Дуже вишукано, але що він має на увазі під "громадськими стандартами води"? Звісно, те, що в школі немає місця релігії: це означає проводити уроки так, ніби Бог не існує, і якби Ісус Христос ніколи не жив на землі. Це досить дивний підхід до "громадських стандартів води", враховуючи той факт, що в Північній Америці понад 90% людей стверджують, що вірять в Бога, і понад 80% кажуть, що Ісус Христос - це Бог чи Син Божий. Якщо, як вони твердять, наша влада - це влада "народу, від народу і для народу", то яке право має ця влада керувати школами так, що з процесу освіти повністю виключається Бог, враховуючи, що в нашому народі лише крихітна меншина є агностиками чи атеїстами?

Якщо уряд керує школами, то можна достатньо обґрунтовано аргументувати, що в ім'я народу ці школи повинні сприяти релігії, оскільки більшість громадян принаймні частково є релігійними. Проте, замість того, щоб говорити, що державні школи повинні підтримувати релігію, я хочу поставити інше питання: чи справді владі слід управляти школами? Можливо, основна проблема з державними школами полягає не тільки в якій-небудь помилці в діяльності влади в галузі освіти; можливо, проблема полягає в тому, що освіта взагалі не є завданням влади. Це відповідальність батьків. Освіта законно належить сім'ям, якими керують батьки, або школам, якими управляють батьки. Ніде в Біблії перед владою не ставиться завдання навчати та виховувати дітей.

В цей час єдиним способом, в який багато з нас можуть навчати своїх дітей в християнській школі або через навчання вдома, є обов'язок спочатку сплатити податки на загальну освіту, а потім ще більше заглибитися у свої кишені, щоб сплатити за навчання, яке ми дійсно хочемо надати своїм дітям. Багато батьків саме так і роблять. Їхня кількість зростає з кожним роком. Проте, як повинні діяти ті, у кого не залишається грошей на освіту власних дітей після сплати податків на загальну освіту? Для таких батьків вибір невеликий – їм доводиться висилати своїх дітей в державну школу.

Популярним гаслом серед деяких прихильників монополії на загальну освіту є фраза: "Ми проти використання громадських коштів для приватних шкіл". Це звучить досить розумно, доки ми не згадаємо про те, що громадські кошти насправді є приватними коштами, які уряд вилучив у звичайних громадян у вигляді податків. Коли уряд вживає заходів "допомогти сім'ям", він бере наші особисті кошти, які належать нам, оголошує їх громадськими коштами, а потім говорить нам, що ми можемо робити з ними, що не можемо. Ви можете запитати, чому гроші платників податків повинні підтримувати релігійну освіту. Але оскільки так багато платників податків є релігійними людьми, можливо, більш вірним питанням є наступне: чому гроші тих, хто сплачує податки, зараз підтримують атеїстичну освіту?

Чиї це діти?

Те, що відбувається в державних школах, може трапитися, якщо уряд втручається і в дошкільну освіту. Очевидно, що якщо уряд надає фінансування дитячим садкам, він повинен десь отримати ці кошти. Це означає ще одне підвищення податків, яке надає уряду більше

можливостей контролювати гроші. Таким чином у батьків та бабусь з дідусями залишається ще менше грошей під контролем. Єдиний спосіб скористатися якою-небудь частиною цих грошей - це відправити своїх дітей до дитячого садка, який відповідає стандартам уряду та виключає релігію.

Стережіться, коли політики говорять про допомогу сім'ям. Найчастіше відбувається так, що гроші, які раніше належали сім'ям, у кінцевому підсумку потрапляють у руки уряду через підвищення податків. Потім, в ім'я розділення церкви та держави, уряд не поверне нічого з цих грошей сім'ям, які хочуть виховувати дітей на християнській істині та християнській моралі. Іншими словами, кесар забирає все більше ваших грошей і не дозволяє вам користуватися ними, якщо ви не робите те, що відповідає його планам. Ви ніколи більше не побачите свої долари, сплачені як податок на освіту, якщо не відправите своїх дітей до школи кесаря. Коли кесар пропонує допомогу, він також бере під контроль все, що відбувається.

Настала пора поставити собі питання: чи повинні ми віддавати наших дітей владі кесаря чи Ісусу Христу? Віддати їх у руки влади чи Богові? Чи повинні рішення, що стосуються добробуту дітей, контролюватися політиками чи батьками? Якщо ви християнин, то відповідь очевидна: ваші діти належать вам і Богу. Вони не є дітьми уряду.

Отже, якщо у вас є хоча б якась можливість, відправте своїх дітей до школи, яка вчить, що "земля належить Господу і все, що наповнює її", або самі навчайте їх вдома. Якщо у вашій ситуації християнська школа або домашня освіта не є можливістю, і ви розумієте, що у вас немає іншого вибору, крім як відправити дітей до загальноосвітньої школи, тоді беріть участь в освіті своїх дітей. Не дозволяйте цій стіні, що росте виключити вас із процесу освіти вашої дитини. Не дозволяйте їй виключити Господа із мислення вашої дитини. Слідкуйте за тим, чому вчаться ваші діти. Покажіть їм, що говорить Біблія на ці теми. І не бійтеся підіймати галас, коли бачите, що в їхній школі викладаються антихристиянські цінності. Ваші діти належать вам, а не уряду. Впливайте на них як законні батьки, де тільки можете.

Тим часом поки ще не занадто пізно, ми, як громадяни, повинні протистояти будь-яким тенденціям, які пригнічують нашу здатність жити відповідно до нашої віри. Будьмо обережними стосовно цієї стіни, що зростає. Будьмо чутливими щодо всього, що робить нас все більше і більше дітьми, що належать уряду, і все менше і менше дітьми Бога, які вільно йдуть туди, куди Він веде. Нам потрібно продовжувати ставити питання: чи не втручається уряд в ті сфери, з яких йому слід бути повністю виключеним? І якщо він дійсно має певний рівень втручання у такі процеси, як дошкільне виховання, освіта, соціальна допомога, охорона здоров'я, економічний розвиток і тому подібне, чи обов'язкове державне фінансування означає повний державний контроль? Чи повинна свобода віросповідання означати свободу від нього чи його повне вилучення взагалі?

Якщо стіна між церквою і державою має свого роду межу, чи дійсно вона повинна постійно рухатися, щоб інші інституції постійно відступали, віддавали все більше та більше території уряду? Чи повинна ця стіна постійно рости, відокремлюючи громадську політику від переконань великої більшості людей, які стверджують, що вірять в Бога? Це, навіть, не демократично, не кажучи вже про принципи християнства.

Не слід дозволяти уряду захоплювати території, де законний вплив належить сім'ї та Церкві. Давайте не будемо вважати, що віра обмежена нашими приватними думками та почуттями. Біблійна віра і релігія діють там, де вони реалізуються на практиці. Вся земля належить Господу. Йому належить все, що наповнює її. Ісус Христос – Господь всього. Ось чому нам потрібна свобода застосовувати нашу віру на практиці, у всіх сферах життя поводитись так, як хоче Ісус

Христос. Надзвичайно важливо мати свободу виховувати наших дітей робити те саме. Так що віддайте кесареві те, що належить кесареві, але віддайте Богу те, що належить Богу.